

Uit het veld gegrepen (1)

André de Baerdemaeker (red.) | bureau Stadsnatuur Rotterdam; a.debaerdemaeker-bsr@nmr.nl

Gedurende het voorjaar en de zomer brengen de ecologen van bureau Stadsnatuur vele uren in het veld door. Dat levert zo nu en dan leuke en bijzondere waarnemingen op. Ook de vele vrijwilligers melden regelmatig allerlei interessante soorten uit Rotterdam en omgeving. Hierbij een greep uit de vondsten en waarnemingen van de afgelopen weken.

Herfstalsem

Nadat de eerste Nederlandse groeiplaats van herfstalsem (*Artemisia verlotiorum*) in 2005 was gevonden in

▲ Groeiplaats van herfstalsem: de middenberm van de A15. (Remko Andeweg)

Rotterdam (zie: Natuurlijk Rotterdam 6[2]: 6-7) en de soort in 2008 verscheen in Meppel, lijkt deze plant nu toch echt vaste voet in onze regio te krijgen. Vorig jaar meenden wij de soort te zien in de middenberm van de A15 ter hoogte van het Bedrijvenpark Charlois. Nu is de soort met zekerheid vastgesteld op vijf groeiplaatsen verspreid over acht kilometer middenberm van de A15. Twee groeiplaatsen liggen ter hoogte van Charlois, twee net ten oosten van het Beneluxplein en één ter hoogte van het Bonairepark.

Momenteel zijn de bermen net gemaaid maar aan het eind van de zomer zijn de planten voor autopassagiers zeker weer in volle glorie te bewonderen.

▲ Herfstalsem, verzameld voor het NMR-herbarium. (Remko Andeweg)

Kompassla-uil

Een zeer zeldzame nachtvlinder werd op 6 juli 2009 aangetroffen in de tramremise van Rotterdam-Zuid. Ruud Versijde plukte een kompassla-uil (*Hecatera dysodea*) van de RET-lampen. Landelijk gezien is het een bijzondere soort die momenteel Nederland veroot. Menig kompassla-plant (*Lactuca serriola*) blijkt bij zoekacties rupsen van de uil te herbergen. Juli is de beste tijd om ze te vinden.

▲ De Rotterdamse kompassla-uil. (Cora de Groot)

Rode wouw

Op 31 maart 2009 werden Ron Kroesbergen, de beheerder van de cultuurhistorische plantentuin in Rotterdam-Charlois, en enkele bezoekers aldaar blij verrast door een overtrekkende rode wouw (*Milvus milvus*). De roofvogel vloog strak door in noordelijke richting maar een toevallig aanwezige fotograaf wist snel een plaatje uit de losse pols te schieten. Hoewel de wouw iets te hoog vloog om hem mooi scherp op de foto te krijgen, is de vogel wel goed herkenbaar vastgelegd. Daarmee kon de determinatie bevestigd worden. De rode wouw is een zeldzame verschijning, zeker in het westen van ons land.

▲ Rode wouw boven Charlois. (André Visser)

Blaauwe bremraap

In Hoek van Holland is blauwe bremraap (*Orobancha purpurea*) teruggevonden op een bekende groeiplaats waar de soort al jaren niet meer was gezien. Helaas gaat deze plek in de toekomst verloren.

▲ Blaauwe bremraap in Hoek van Holland. (Remko Andeweg)

Reuzenpaardenstaart

Een reuzenpaardenstaart (*Equisetum temateia*) werd gevonden in de oever van een van de wadi's in het Zuiderpark. De reuzenpaardenstaart is in Nederland vooral bekend van Zuid-Limburg en van een paar plekken in het oosten van het land. Deze vondst vormt de tweede groeiplaats in Rotterdam. De andere ligt langs de Boezenlaan. In beide gevallen gaat het om een nieuw gegraven steile oeverkant met een natuurlijk beheer.

▲ Reuzenpaardenstaart in het Zuiderpark. (Remko Andeweg)

Gevlekte rietorchis

Gedurende inventarisatiewerkzaamheden in het Zuiderpark ontdekten bSR-medewerkers op 19 juni 2009 drie exemplaren van de gevlekte rietorchis (*Dactylorhiza majalis praetermissa* var. *junialis*) langs de oever van een singel. De gevlekte vorm wordt veelal als een ondersoort beschouwd van de gewone rietorchis en is ondermeer herkenbaar aan de ringvormige vlekken op de bladeren.

▲ Gevlekte rietorchis in het Zuiderpark. (André de Baerdemaeker)

Hondskruid

Op 31 mei 2009 kwam uit Rotterdam-IJsselmonde een melding binnen van twee exemplaren van het hondskruid (*Anacamptis pyramidalis*). Op 5 juni 2009 zijn bSR-medewerkers gaan zoeken en zij konden de melding bevestigen. Het hondskruid is een zeldzame orchideeënsoort die in Nederland overwegend voorkomt in de duinen van Noord- en Zuid-Holland, in Zuid-Limburg en verspreid over enkele groeiplaatsen in Zeeland. De bloeiperiode kwam dankzij een maaimachine sneller aan zijn eind dan gehoopt. Hondskruid is strikt beschermd krachtens de Flora- en faunawet.

▲ Hondskruid in IJsselmonde. (Mark Grutters)